

Ca-NOSTRA

EPOCA SEGONA ANV VI : NÚM. 93	SETMANARI MALLORQUI Inca, 10 Janer de 1925	Redacció Administració Murta, 5. - Inca

A UN JOVE

EL BALANÇ DEL CAPITALISTA

El capitalista, com a tal capitalista, feta abstracció del seu treball de gerent o empresari, si és que el fa, té alguns drets, que són també de justícia, en els productes de la empresa.

Es indiscutible que se li té de pagar el risc, i se li té d'amortisar el capital, que vol dir tornar-li, pera que pugui recuperar alló que és seu i que no tenia obligació de cedir.

El risc del capital ve del seu desgast natural i del possible mal èxit de la empresa. Mes hi ha altre risc amb el qual no s'hi sol comptar, i és la baixa contínua del valor de la moneda. Sembla que amb un període de trescents anys, la moneda ha baixat a un sèptim del seu valor, lo qual vol dir que, si avui dia amb una mitja pesseta és compra un pa, tres cents anys enrera se'n compraven set.

Actualment, en els quatre anys de guerra boja, hem vist com el valor de la pesseta quedava reduït a la meitat, ja que ara es necessiten cent pessetes pera adquirir aquelles coses necessàries que quatre anys enrera en costaven cinquanta.

Sembla que no és pas dubtós que el capitalista que ha deixat un capital té dret a que se li torni un capital d'igual valor que el que va deixar.

Aquests riscos del capital són tant més petits com més ordre hi ha en el treball, i com més pau i justícia disfruta la societat.

Fora de la quota per compte de riscos i de la quota d'amortisació, ¿té el capital dret a cobrar-se un interès?

Tot fa creure que aquest interès del capital no se li deu d'estricta justícia, emperò podrà ésser convenient que se li otorgui algun benefici per conveniència social, perquè els capitals no s'amaguïn, sinó que es posin al servei de la producció.

Els capitalistes que en els nostres temps deixaren el seu diner als Estats europeus, suposant encara que aquests paguin l'interès pactat, n'han sortit descalabrats del negoci, i per la baixa del valor de la moneda en els països vencedors han perdut els dos terços del capital pel cap baix, i en els països vençuts gairebé tot.

En el nostre país, els capitals dels accionistes de les empreses de ferrocarrils, amb tot i els anys de pau que hem disfrutat, no han pas arribat a cobrar una quota corresponent al risc, i els seus poseïdors no els poden pas íntegrament recuperar.

Veiem en la pràctica que el diner s'ofereix tant més barato com més seguritat es creu tenir. En els Bancs hi ha deixats, en forma de comptes corrents, molts milions, amb un interès mínim de un o dos per cent, i fins sense interès. Per aquesta causa alguns creuen que lo que es diu interès del diner, pràcticament no existeix, sinó sola-

ment una quota de rics, o molt poca cosa més.

La història moderna sembla donar la raó als qui tal cosa pensen.

Els tipus concrets de lo que se'n diu interès, que cobren avui dia els capitals, no justifiquen de cap manera la guerra que es fa a lo que se'n diu «règim capitalista»; com si el capital s'engreixés amb la suor o la sang del pobre.

Totes aquestes mal agradoses expressions, tan vulgarisades avui dia, no tenen pas un fonament real que les justifiqui.

I noteu, ademés, que el pagar el risc i l'amortisació al capital, és cosa que està en la mateixa categoria de justícia que el pagar el sou just al obrer.

JAUME RAVENTÓS.

ESPINES

Ella està besant
l'amorós Infant;
i ses galtes mira
que els llavis de Judas
també besaran,
i plora i sospira.

Les flors que somriuen,
una a l'altra diuen:
per què plora tant?

Ella està bressant
l'amorós Infant;
tot bressant-lo mira
aquells peus i braços
que en creu clavarán,
i plora i sospira.

L'ocellet que canta,
oïnt sa complanta
respon gemegant.

Ella va alletant
l'amorós Infant;
alletant-lo mira

aquells dolços llavis
que amb fel rosaran,
i plora i sospira.

L'ànima que l'ama:
pobre Verge! exclama,
quin dolor tan gran!

Es va endormiscant
l'amorós Infant;
difunt Ella mira
lo Fill que cadàver
sos braços rebran,
i plora i sospira.

Un Angel venia
per dar-li alegria;
se'n torna plorant.

† JACINT VERDAGUER

Respecte la Campanya del Dr. Darder

Per tot arreu del món s'ha empresa una campanya contra les malalties venèrees i particularment a França i a Bèlgica, i sobretot a Bèlgica, que és un dels països més catòlics del món. No fa gaire que a París es celebrà una assemblea per tractar de aquesta malaltia amb representacions del govern i de les grans entitats del poble parisien, i, entre elles, hi havia el cardenal Mgr. Mériro, puis an aquesta campanya hi prenen part ben activa els catòlics.

A Mallorca, que dona, en algún poble, un contingent de malalts comparatiu a les grans ciutats, el Doctor don Emili Darder, quina autoritat en anàlisis clínics tothom regoneix, ha empresa aquí la mateixa campanya amb un fi altament patriòtic i moralisador. Li ajuda en la seva propaganda el Llicenciat en Ciències Naturals don Francesc Aguiló, jove de molts de brius i empenya cultural.

Comensaren a Ciutat. En la «Associació per la Cultura de Mallorca» donaren dues conferències. En la primera hi assistí en representació del Bisbe el M. I. Mn. Antoni Sanxo, que aprovà i aplaudí el Dr. Darder per son treball de sanjament.

Després de Ciutat la predilecció va esser per Inca, per més que tenguen compromissos a altres pobles de l'Illa que han de recorre. Diumenge passat el Dr. Darder donà l'anunciada conferència davant alguns centenars de persones. Hem de confessar, emperò, la nostra decepció al veure que molts de capdals, que s'haurien d'interessar per tot lo que fos cultura i beneficis per Inca, brillaren per la seva ausència, no corresponent els esforços que fan benemèrits professionals pel bé inquer, ni a la tasca desinteressada del Círcol d'Obrers Catòlics.

Això no sia dit pel senyor Batle que envià en delegació el Tinent de batle don Pere J. Fornés, ni pel Consiliari Mn. Llinàs, que representa l'autoritat eclesiàstica, ni pel Superior de Franciscans Fr. P. Cerdà, ni per una o que altra persona representativa que hi assistia. Lo cert és que la plana major de la ciutat no era, ni se cuida de donar exemple en aquestes conferències de educació social. Altres vegades ja hem dit, desde aquestes planes, que la cultura s'havia feta obrera.

El Doctor Darder, desenvolupà la tessa de sa conferència amb suma delicadesa que no ho faria millor un orador sagrat al tractar de temes espinosos. Aportà gran còpia de dates estadístiques i exhibí projeccions demostratives de les terribles conseqüències de la malaltia que fa infinitat de víctimes innocentíssimes. Dugué la convicció a tots els oients i l'avorriment a les causes que la produeixen. No posam aquí l'extracte de la important conferència. Tots els diaris de Ciutat, fins «Correo de Mallorca» en feren llargues ressenyes de la que donà a l'«Associació», tractant de la mateixa materia.

El senyor Darder, al final de la conferència, fou molt aplaudit i rebé moltes felicitacions, i fins va sentir de veus autorisades que no solament havia donada una lliçó de higiene sinó que també de bona moralitat.—M. D.

La Persecució religiosa a França

El Jesuïta Rev. P. Doncoeur ha adreçat una admirable lletra al cap del Govern francès, en la qual diu que ell ha donat la seva sang per França, i, en canvi, al senyor Herriot no'l varen veure en els camps de batalla quan estava en perill a la llivertat de França. Així parlen els homes. He-

rriot, que és l'instrument de la masoneria francesa, ha de saber que tracta amb homes i no amb infants. El Pare Doncoeur exclama enèrgicament: «Feis lo què volgueu: apoderau-vos de les nostres cases, obriu per a nosaltres les presons, on encara resten cel·les buides. Però, ¿marxar com ho vàrem fer l'any 1902? Jamai. Tenim avui un poc més de sang a les venes, i, demés, soldats de Verdun, hem après a defensar un terreny. No havem tengut temor ni de les bales, ni dels gasos asfixiants, ni dels més braus soldats de la Guàrdia imperial; no tendrem tampoc temor dels emboscats de la política.» aquesta lletra donarà coratge als catòlics francesos. Cal que sàpiga el senyor Herriot que els religiosos francesos tenen dret a romandre a França igualment que els altres ciutadans.

Lliçó profitosa

Tota la premsa d'Europa ha comentat la lliçó que el Nunci de Sa Santedat a París, Monsenyor Cerretti, ha donat al ministre francès Albert, que en una recent assemblea sectària es permeté tergiversar el text d'un discurs del senyor Nunci a propòsit de l'herència moral de l'antiga Sorbona, amb el deliberat propòsit de molestar el representant del Papa. A propòsit d'aquestes audàcies dels sectaris, que ara tornen a posar en ridícul la nació germana, mereixedora d'ésser dignament regida, la premsa francesa recorda una graciosa anècdota que no fa gaire fou molt comentada. L'encarregat de compaginar els telegrams del diari *La Lanterne*, tenia orde d'extremar la nota sectària: i, llegint ràpidament un telegrama que començava dient: «Dos frares...», sense llegir res més, posà damunt el telegrama aquest títol: «Dos sàtirs en acció.» I, efectivament, el telegrama deia que dos frares s'havien llençat a l'aigua per salvar un infant que s'ofegava i que un d'ells sucumbí en tan heròica acció. Aquest és el procediment dels sectaris.

Cronica d'Inca

Dia 5.—El Cronista és a Ciutat i se entera que la signació del Dr. Llompart per Bisbe de Mallorca ha caigut bé en totes les esferes i d'això ens alegrem, com és natural.

Dia 6.—An el Monasteri de Sant Bartomeu, d'Inca, fa la professió solemne Sor Maria del Sagrari a l'Orde de Sant Geroni, professió que reb el Rnt. Fra P. Prats de l'Orde de Sant Domingo, el qual va dirigir, a la religiosa, fervorosa plàtica sobre la significació dels vots verificats.

Dia 7 — An el Teatre d'Inca una companyia dramàtica posa en escena *La voz del Corazón* de nostre bon amic don Josep M. Tous i Maroto. Celebrem els èxits obtinguts amb aquest nou drama del seu ingeni.

Dia 8 —Els diaris porten la notícia que dia 31 del mes passat, que al anar a establir un lloc fortificat en Hambak el Gol va esser atacat el Batalló d'Inca, sufrint una desparada dels contraris.

En aquesta agrosió foren ferits els cabos Jaume Coll i Dionisi Bennassar. El primer morí el següent dia de les ferides rebudes.

Durant el combat es distingiren per la seva bravura i serenitat, fent recular l'inimig els servidors de la secció de matrallores i els oficials Isassi i Payeras.

Dia 9.—Arriben a Mallorca procedents del Marroc sis sargents del Batalló expedicionari d'Inca Aquests són: don Josep Enriquez, don Enric Balaguer, don Pere Hernández, don Antoni Quiles, don Josep Bañón i don Josep Gómez.

També són venguts una partida de soldats del Regiment d'Inca que retornen a ses cases licenciats.

Sien tots benvinguts.

—El moviment de població durant l'any 1924, segons el registre parroquial és el següent.

Homos morts 59, dones 59, total	118
Nins morts 25, nines 18 total	43
Suma total del morts	161
Naixement de nins 111, nines 106.	
Total	217
Gananciats	56
Matrimonis s'en han celebrats 68	

Vida Municipal

Bendició del nou Bisbe de Mallorca.—Contestant al telegrama de felicitació que dirigí nostre Ajuntament al Ilm. i Rdm. Dr. D. Gabriel Llompart i Jaume, el Batle Sr. Pujadas ha rebut el següent:

«Obispo Gerona a Alcalde Inca. Correspondo inestimable saludo Alcalde y Ayuntamiento queridísima ciudad, enviando efusiva y cordial bendición.»

Obres—Durant les derrerres setmanes, la brigada municipal ha fet un adob d'importància an els carrers del General Luque, Angel, Murta i Born, seguint els curs de la carretera Palma — Port d'Alcudia.

En la derrera sessió de la Comissió Permanent, s'acordà arreglar els camins vesinals de Mancor, Biniamar i Moscarí.

Gestions favorables.—Degut a les gestions, fetes p'el Batle Sr. Pujadas, la Companyia de Ferrocarrils ha fet sembrar els arbres que faltaven an el carrer que unex l'Estació amb la carretera de Palma, i ha fet retirar un tròs de paret del camí de Lloseta, quedant aquest axamplat a l'encontrada dels terrenos de dita Companyia.

Circol d'Obrers Catòlics

El Sr. President nos comunica que per indisposició del qui tenia que donar la conferència, demà diumenge, no n'hi haurà.

“Titirimundi,,

SEMANARIO INFANTIL

Historietas, Monos, Arte, Viajes, Curiosidades, etc.

Gran concurso de regalos: Primer premio, 1.500 pesetas.

Precios de suscripción:

Año.	. 12 pesetas.
Semestre.	. 6'50 »
Trimestre.	. 3'25 »

Se suscribe en el establecimiento de **CA-NOSTRA.**

Tip. Duràn.—Inca.